Turkish Studies

Volume 14 Issue 3, 2019, p. 1713-1730

DOI: 10.29228/TurkishStudies.22098

ISSN: 1308-2140

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 03.10.2018

✓ Accepted/Kabul: 10.06.2019

✍ Report Dates/Rapor Tarihleri: Referee 1 (14.11.2018)-Referee 2 (04.11.2018)- Referee 3 (24.10.2018)

This article was checked by iThenticate.

WARWICK-EDINBURGH MENTAL İYİ OLUŞ ÖLÇEĞİ: ÖĞRETMENLER İÇİN TÜRKÇE FORMUNUN GEÇERLİK ve GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI*

Ahmet ŞAHİN** - Ramazan GÖK*** - Ali SABANCI****

ÖZ

Çalışmada Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'nin (WEMİO-Ölçeği) Türk öğretmenlerden oluşan 348 kişilik bir grup üzerinde geçerlik ve güvenirliği incelenmiştir. Çalışmanın amacı var olan bir faktör yapısının farklı bir kültüre ve dile uyarlanması olduğu için doğrulayıcı faktör analizi ile ölçeğin model uyumu test edilmiş ve yapı geçerliliği değerlendirilmiştir. Çalışmada X²/sd oranı 4,01; RMSEA=0,09; GFI= 0,89; AGFI= 0,85; RMR= 0,045; SRMR= 0,063 olarak bulunmuş; CFI, NFI, NNFI, IFI ve RFI değerlerinin ise 0,90'ın üzerinde olduğu görülmüştür. Gözlenen değişkenlere ilişkin en düşük t değeri 6,75; en yüksek t değeri ise 17,55'dir. En düşük madde faktör yük değeri 0,37; en yüksek yük değeri ise 0,80'dir. WEMİO-Ölçeği'ne ilişkin DFA sonuçları incelendiğinde ölçme aracının 14 maddeden oluşan tek boyutlu yapısının Türkiye'de öğretmenlerin mental iyi oluş düzeylerini belirlemede bir model olarak doğrulandığı söylenebilir. Araştırma sonuçları WEMİO-Ölçeği'nin orijinal formunun faktör yapısıyla Türk öğretmenlerden oluşan grup üzerinde uygulanan Türkçe'ye uyarlanmış formunun faktör yapısının örtüştüğünü göstermektedir. Güvenirlik çalışmalarında WEMİO-Ölçeği'nin Cronbach's Alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı ölçme aracının bütününde 0,87 bulunmuştur. Test tekrar test güvenirliği kararlılık katsayısı ise 0,79'dur. Bu sonuçlar, ölçme aracının güvenilir olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak Warwick-Edinburgh Mental İyi

* Bu çalışma 2-5 Mayıs 2018 tarihleri arasında düzenlenen 5. Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresinde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Dr. Öğr. Üyesi, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, E-posta: ahmet.sahin@alanya.edu.tr

*** Dr. Öğr. Üyesi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, E-posta: ramazangok@akdeniz.edu.tr

**** Prof. Dr., Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, E-posta: alisabanci@akdeniz.edu.tr

Oluş Ölçeği'nin 14 maddeden oluşan tek boyutlu yapısının Türkiye'de öğretmenlerin mental iyi oluş düzeylerini belirlemede kullanılabilecek güvenilir ve geçerli bir araç olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Mental İyi Oluş, Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği, Öğretmen.

WARWICK-EDINBURGH MENTAL WELL-BEING SCALE: A VALIDITY and RELIABILITY STUDY of TURKISH FORM for TEACHERS

ABSTRACT

In the study, the validity and reliability of the Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale (WEMWBS) on a group of 348 Turkish teachers were examined. Because the purpose of the study is to adapt an existing factor structure to a different culture and language, the model fit of the scale was tested by confirmatory factor analysis and then structural validity the scale was assessed. χ^2/df ratio in the study is 4.01; RMSEA= 0,09; GFI= 0,89; AGFI= 0,85; RMR= 0,045; SRMR= 0,063; CFI, NFI, NNFI, IFI and RFI values were found to be above 0,90. The minimum t-value is 6,75 and the maximum one is 17,55 for the observed variables. The least item factor loading is 0,37 and the biggest one is 0,80. According to the confirmatory factor analysis results of the scale, the 14-item and one-dimensional structure of the scale was validated as a model to determine the mental well-being levels of teachers in Turkey. The results of the study show that the factorial structure of the Turkish form of WEMWBS applied on a group of Turkish teachers overlaps the factor structure of the original form of the WEMWBS. Internal consistency reliability coefficient (Cronbach's Alpha) of the WEMWBS was found to be 0,87. The test-retest reliability coefficient is 0,79. These results show that the measuring tool is reliable. As a result, the 14-item and one-dimensional structure of the WEMWBS is a valid and reliable scale that can be used to measure the mental well-being levels of teachers in Turkey.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction and Purpose of the Study

Well-being is a term that expresses general mood health in psychology (Tatlıoğlu, 2012). It can also be considered as a concept that includes focusing on many aspects of human life and being aware of the importance of all these aspects. Well-being is a state of being comfortable, healthy and happy that requires harmony between mind and body (Holmes, 2005).

Well-being can be classified as physical, emotional, mental and intellectual, and spiritual well-being (Harrington, 2012; Holmes, 2005). Physical well-being, which is more than just not being sick, encompasses all aspects of our physical being. Factors such as our external appearance, our ability to resist disease, our exercises and our eating habits affect the physical well-being (Holmes, 2005). Emotional well-

being refers to the feeling of happiness and life satisfaction (Sinnott, 2013). The ability to recognize, understand and appropriately express emotions in terms of emotional well-being is important and is key to well-being. Spiritual well-being is the state of desire and desire to experience our expectations and needs that extend beyond the material world. It refers to the spiritual state of well-being which is more related to religion or supernatural things. Mental and intellectual well-being, which is closely linked to emotional well-being, expresses the healthy harmony between mind and body and the sense of well-being felt because of this harmony (Holmes, 2005).

More specifically, mental well-being is defined as a state of positive psychological functioning, including life satisfaction, happiness, self-esteem, resiliency, being in control and coping with life (Windle et al., 2008; Windle et al., 2010). Health and well-being are also seen as important due to their organizational consequences. It is emphasized that weak levels of health and well-being can lead to a number of negative consequences on employees and organizations, such as less productivity, propensity to leave, inefficiency and unhealthy decision making (Danna and Griffin, 1999).

Bubb and Early (2004) state that the quality of education cannot be brought to a desired level unless teachers are well-qualified. They also emphasize that students' educational experiences will be adversely affected by this process. Pillay, Goddard and Wilss (2005) emphasize that teachers' well-being is affected by job satisfaction and competence. In addition, they state that the lack of occupational well-being may lead to stress that may affect job performance.

Holmes (2005) states that teachers' mental and intellectual well-being is closely related to emotional well-being. If the working environment in schools does not support and encourage teachers to develop their intellectual and mental well-being, they also state that teachers' well-being levels can suffer.

The purpose of the study is to examine the validity and reliability of the Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale (WEMWBS), which is developed by Tennant et al. (2007), on a group of Turkish teachers. The adapted scale will contribute to the determination of mental well-being levels of teachers.

Method

In the study, Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale developed by Tennant et al. (2007) was adapted to Turkish, for teachers in Turkey.

Sample: Multistage sampling method was used to determine the study group. In the first stage, stratified sampling was used to determine the number of teachers that should be included in the sample group by taking into account the different school types and central district of Antalya province according to the representation rates of the universe. In the second stage, enough number of teachers were selected for the final sample by using simple random sampling method (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz and Demirel, 2010). Finally, 348 teachers' questionnaires were evaluated in the study.

Original Data Collection Tool: The original language of the Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale (WEMWBS) developed by Tennant et al. (2007) is English. The WEMWBS consists of 14 items in a single factor. The Cronbach Alpha reliability coefficient is 0.89 for the student sample; and 0.91 for the population sample. A 5-point Likert scale (none of the time, rarely, some of the time, often, all of the time) was used in the scale. The scale gives a minimum score of 14 and a maximum score of 70. It can be said that the one-factor structure of the scale has a good model fit (GFI> 0.9; AGFI> 0.8; RMSEA <0.06) for both samples (Tennant et al., 2007).

Adaptation Process: First, we got permission of the Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale developed by Tennant et al. (2007) for Turkish adaptation. The process of language validation was carried out in line with the WEMWBS translation guide to other languages (Taggart, Stewart-Brown and Parkinson, 2015). In the process of adaptation of the scale, we used the scale adaptation guidelines of Hambleton and Patsula (1998); Kılınç, Büyüköztürk and Akbaba-Altun (2014), and Seğer (2015b). In the adaptation process, it was decided that the Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale could measure the same structure in Turkish and Turkish culture.

In the second stage, the people who will do the translation works are determined. WEMWBS was translated into Turkish individually by a three-member team. The entire research team consists of specialists in education management who had also worked as teachers (two of which were English teachers) before. Then the research team came together and finalized the translation of the scale items.

Then, two English teachers who had received postgraduate education in the field of education management back translated the scale. In the final stage, together with the researchers, a total of four field experts made a final decision on the Turkish translation of the scale items with the panel method. In the next stage, we assured linguistic equivalence of the scale items according to expert opinions. In this process, we examined whether Turkish scale items were consistent with the original English form in terms of semantic, conceptual and practical aspects.

Data Analysis: Confirmatory factor analysis (CFA) allows testing of an existing model (Hair, Black, Babin and Anderson, 2013; Seğer, 2015b). In contrast to the exploratory factor analysis, CFA can be used appropriately when the investigator has prior knowledge of the latent variable structure (Bryne, 2009). In this respect, after we had assured the linguistic equivalence of the scale, we tested the construct validity of the scale via CFA with a sufficient sample size (n=348) since we aimed to examine the model fit of an existing model developed in abroad rather than to find out the latent construct (Seğer, 2015b).

Results

All items in the scale gave a high t-value score in order to explanation of latent variables. The minimum t-value was 6,75 and the maximum one was 17,55 for the observed variables, thus identifying statistically significant level (0,01) as all corresponding t values were

greater than 2,58 (Hair et al., 1998). The least item factor loading was 0,37 and the biggest one was 0,80.

We used confirmatory factor analysis (CFA) to test the structural validity of the WEMWBS. CFA of the study showed the estimated factor structure was proven to match with the factor structure of the original scale developed by Tennant et al. (2007). Model fit was tested considering different fit indices, the values sought for the sample included $\chi^2/df=4,01$; RMSEA=0,09; GFI = 0,89; AGFI = 0,85; RMR = 0,045; SRMR = 0,063; and the other fit indices values (CFI, NFI, NNFI, IFI and RFI) were found to be above 0,90. The RMSEA less than 0.05 indicates excellent fit, less than 0,08 indicates good fit, and less than 0,10 indicates weakness, but acceptable (Çokluk et al., 2010; Özdamar, 2016). As a result, the RMSEA was acceptable. All the other fit indices calculated in the study were above their desired levels (Çokluk et al., 2010; Hair et al., 1998; Özdamar, 2016; Seçer, 2015a; Toprak and Aydın, 2015).

We examined the Cronbach's alpha coefficient of internal consistency with item-total correlations for the reliability. In order to investigate the level of discrimination of the items, an Independent-Samples t-test was calculated for the scores of the upper 27 % and the lower 27 % groups. The reliability analysis resulted in a Cronbach's Alpha of 0,87 with corrected item-total correlations ranging from 0,406 to 0,696, falling well above the recommended lower limit. Examination of the corrected item-total correlations, all fourteen items met the pre-established statistical requirements. According to t-test results, for each item, differences between the means of upper 27% and lower 27% groups were significant (Can, 2017). The test-retest reliability using data collected from a sample of 144 teachers at eighteen days was 0,79, falling above the desired level (Özdamar, 2016).

Consequently, the 14-item and one-dimensional structure of the WEMWBS is a valid and reliable scale that can be used to measure the mental well-being levels of teachers in Turkey (Çokluk et al., 2010; Hair et al., 1998; Özdamar, 2016; Seçer, 2015a; Toprak and Aydın, 2015). The results showed the estimated factor structure for the samples of Turkish teachers was proven to match with the factor structure of the original scale developed by Tennant et al. (2007).

Keywords: Mental Well-Being, Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale, Teacher.

GİRİŞ

Sağlık, fizyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan bütüncül iyi oluşu ifade etse de (Doll, Peterson ve Stewart-Brown, 2000) iyi oluş daha geniş bir o kadar da tanımlanması zor bir olgudur. İyi oluş maddi yaşam koşulları, yaşam kalitesi ve sürdürülebilirlik temelleri üzerine oturtulmuştur. Maddi yaşam koşulları meslek sahibi olma, kazanç elde etme, beslenme ve barınma gibi daha çok para odaklı değişkenleri kapsamaktadır. Yaşam kalitesi ise sağlık durumu, iş-yaşam dengesi, eğitim düzeyi ve uzmanlık becerileri, sosyal ilişkiler, sosyal sorumluluk, yönetim, çevresel kalite, kişisel güvenlik ve öznel iyi oluş ile ilgilidir. İyi oluşun sürdürülebilirliği ise doğa kapitali, ekonomi kapitali, insan kapitali ve sosyal kapitalin dengeli ilişkisine bağlıdır (OECD, 2011).

İyi oluş, psikolojide genel duygu durum sağlığını ifade eden bir terim olmakla birlikte (Tatlıoğlu, 2012) insan hayatında birçok yöne odaklanmayı ve tüm bu yönlerin öneminin farkında olmayı içeren bir kavram olarak değerlendirilebilir. İyi oluş zihin ve beden arasında uyum gerektiren rahat, sağlıklı ve mutlu olma durumudur (Holmes, 2005). Genel kabul gören bakış açısına göre iyi oluş; sağlıklı olma, kişinin amaçlarını gerçekleştirme arzusu, yaşamdan zevk alma ve tatmin olma gibi çok yönlü insan ihtiyaçlarının karşılanmasını gerekli kılmaktadır (OECD, 2011).

İyi oluş fizyolojik, duygusal, mental ve entellektüel ve tinsel iyi oluş olarak sınıflandırılabilir (Harrington, 2012; Holmes, 2005). Fizyolojik iyi oluş, fiziksel varlığımızın tüm yönlerini kapsamakta olup, hasta olmaktan daha öte bir şeydir. Dış görünümümüz, hastalıklara direnme kabiliyetimiz, yaptığımız egzersizler ve beslenme alışkanlığımız gibi faktörler fizyolojik iyi oluşa etki etmektedir. Ancak sağlık açısından tek başına yeterli değildir. Fizyolojik sağlığımızdaki en önemli faktörlerden biri zihin ve beden arasındaki dengeli ilişkidir (Holmes, 2005). Duygusal iyi oluş mutluluk duygusunu ve yaşam doyumunu ifade etmektedir (Sinnott, 2013). Duygusal iyi oluş açısından duyguları tanıma, anlama ve uygun şekilde ifade etme yeteneği önemli olup iyi oluş için anahtar niteliktedir. Tinsel iyi oluş maddi dünyanın ötesine uzanan beklenti ve ihtiyaçlarımızı deneyimleme isteğinin ve bu durumun belirginleşen halidir. Daha çok din veya doğa üstü şeylerle ilişkili olan tinsel iyi oluş halini ifade eder. Mental ve entellektüel iyi oluş ise zihin ve beden arasındaki sağlıklı uyumu ve bu uyumun sonucunda hissedilen esenlik duygusunu ifade etmektedir (Holmes, 2005). Daha geniş ifadeyle mental iyi oluş yaşam doyumunu, mutluluk, zorlukları yenme ve iyileşme gücü, benlik saygısı ile hayatı kontrol edebilmeyi ve başa çıkabilmeyi kapsayan pozitif bir psikolojik işlevsellik hali olarak tanımlanmaktadır (Windle ve ark., 2008; Windle ve ark., 2010).

Birçok alan yazın uzmanı iyi oluşun öğretmenler açısından önemini vurgulamaktadır. Bubb ve Early (2004) bireysel ve mesleki açıdan öğretmenlerin iyi oluşları sağlanmadıkça eğitimde kalitenin istendik düzeye getirilemeyeceğini ve öğrencilerin eğitim yaşantılarının bu süreçten olumsuz yönde etkileneceğini belirtmektedir. Pillay, Goddard ve Wilss (2005) öğretmenlerin iyi oluşlarının iş doyumunu ve yetkinlikten etkilendiğini; iş ile ilgili iyi oluşun bulunmamasının, iş performansını etkileyebilecek strese yol açabileceğini vurgulamaktadır. Benzer şekilde Loscocco ve Spitze (1990) da çalışma koşullarının bireylerin iyi oluş düzeylerini etkilediğinden bahsetmektedirler. Van Petegem, Creemers, Rossel ve Aelterman (2005) ise öğretmenlerin iyi oluş düzeylerinin sınıf ortamı üzerinde etkili olduğunu belirtmektedir. Grenville-Cleave ve Boniwell (2012) çalışmalarında öğretmenlerin diğer çalışanlara göre iyi oluş düzeylerinin önemli ölçüde düşük olduğunu bulmuşlardır. Bu bakımdan Roffey (2012)'in de belirttiği gibi öğretmenlerin iyi oluş durumları ile ilgili değişkenleri kontrol altında tutmak, desteklemek ve iyi oluş düzeylerini yükseltmek, mesleki açıdan olumlu sonuçların ortaya çıkmasına katkı sağlayacaktır. Böylece öğretmenlerin okullarda çok yönlü beklentileri karşılayabilme kapasitelerinin de artırılabilirliği düşünülmektedir.

İyi oluş haline ilişkin olumlu algıların insanlara önemli olduklarını hissettirdiği, bulundukları ortamlara ilişkin algılarının da bu durumdan pozitif etkilendiği, genel olarak güdülenmelerini kolaylaştırdığı ve işten ayrılma azalttığı ileri sürülmektedir (Bubb ve Earley, 2004). Sağlık ve iyi oluş, çalışanlar için örgütsel sonuçları nedeniyle de önemli görülmektedir. Zira zayıf düzeylerdeki sağlık ve iyi oluşun çalışanlar ve örgütler üzerinde daha az üretkenlik, işten ayrılma niyetinde artış, verimsizlik ve sağlıksız karar verme gibi bir dizi olumsuz sonuçlara yol açabileceği vurgulanmaktadır (Danna ve Griffin, 1999).

Türkiye’de ise görev yapmakta olan öğretmenlerin iyi oluşlarını inceleyen az sayıda araştırmaya rastlanılmıştır. Öğretmenlerin mental iyi oluşlarını ele alan çalışmaya ise rastlanmamıştır. İyi oluşu konu edinen çalışmalardan birisinde Öztürk (2015) öğretmenlerin sahip oldukları yaşam amaçları ve sosyal desteğin öznel iyi oluş üzerindeki yordayıcı rolünü incelemiştir. Çalışmada öğretmenlerin yaşam amaçları ile öznel iyi oluş düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin yaşam amaçlarının öznel iyi oluş düzeylerinin yaklaşık %6’sını anlamlı şekilde açıkladığı

bulunmuştur. Başka bir araştırmada Ilgan, Özü-Cengiz, Ata ve Akram (2015) öğretmenlerin okul iş yaşamı kaliteleri ve psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin okul iş yaşam kaliteleri ile psikolojik iyi oluşları arasında anlamlı düzeyde bir ilişkinin olduğu görülmüştür. Kansu (2018) ise çalışmasında öğretmen iyi oluşunun öğretmenler ve öğrenciler arası ilişkilere etkilerini araştırmış olup çalışmanın katılımcıları üniversite yabancı dil hazırlık sınıfı okutmanları ile öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışmada pozitif iyi oluşa sahip öğretmenlerin negatif iyi oluşa sahip olanlara göre sınıf içi etkileşim ve iletişimde daha iyi oldukları; daha çok mizah kullanımında, kişisel örnek ve deneyim paylaşımında ve övgüde bulundukları tespit edilmiştir. Sonuç olarak öğretmen iyi oluşunun sınıf iklimine olumlu yönde katkı sağladığı görülmüştür. Eldeleklioğlu, Yılmaz ve Gültekin (2010) aday öğretmenlerin psikolojik iyi oluşlarını ele almışlar ve psikolojik iyi oluş ile zaman planlaması arasında pozitif yönde anlamlı ilişki tespit etmişlerdir. Yeşiltepe ve Çelik (2014) öğretmenlerin evlilik uyumlarını psikolojik iyi olma ve bazı değişkenler açısından incelemiştir. Çalışmada evli öğretmenlerin psikolojik iyi oluş puanlarından kendini kabul, otonomi ve bireysel gelişim boyutlarının, evlilik uyumunun anlamlı birer yordayıcıları olduğu görülmüştür.

Holmes (2005), öğretmenlerin mental iyi oluşunun duygusal iyi oluş ile yakından ilişkili olduğunu belirtmektedir. Okullardaki çalışma ortamı öğretmenlerin ruhsal ve mental iyi oluşlarını desteklemiyor ve geliştirmek için teşvik etmiyorsa, öğretmenlerin iyi oluş düzeylerinin bu durumdan zarar göreceğini ifade etmektedir. Nitekim Danna ve Griffin (1999, s.358) kişinin işte yaşadığı fiziksel, duygusal, mental ya da sosyal nitelikteki deneyimlerin işyerinde iken kişiyi açıkça etkilediğini vurgulamaktadır. Türkiye’de iyi oluşla ilgili öğretmenlere dair yapılan çalışmaların genellikle eğitim fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları (Cihangir Çankaya, 2009; Dilmaç ve Bozgeyikli, 2009; Gündoğdu ve Yavuzer, 2012; Osmanoğlu ve Kaya, 2013; Özen ve Gülaçtı, 2012; Telef, Uzman ve Ergün, 2013; Yalız-Solmaz, 2014; Yiğit, 2013) üzerinde gerçekleştirildiği görülmüştür. İyi oluş ile ilgili öğretmenlere yönelik çalışmalara ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır. Eğitim sisteminin amaçlarını gerçekleştirmesinde başat unsurlardan biri ve başta geleni olan öğretmenlerin iyi oluş kavramı ve olgusu bakımından durumlarının belirlenmesi ve değerlendirilebilmesi için ölçme aracı geliştirilmesi bu alandaki uygulama ve araştırmalara önemli katkılar sağlayabilir.

Bu noktadan hareketle çalışmanın temel amacı öğretmenlerin mental iyi oluş düzeylerinin belirlenmesine katkı sağlayacak nitelikteki Tennant ve ark. (2007) tarafından geliştirilmiş Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeğinin (WEMİÖ-Ölçeği) Türkiye’de öğretmenlere yönelik güvenilirlik ve geçerlik çalışmasını yapmaktır.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Çalışmada Tennant ve ark. (2007) tarafından geliştirilmiş Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği öğretmenlere yönelik Türkçe’ye uyarlanmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde çok aşamalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Birinci aşamada seçkisiz örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme kullanılarak Antalya merkez ilçelerin tamamında evreni temsil etme oranlarına göre farklı okul türleri de dikkate alınarak örneklem grubuna alınması gereken sayıda öğretmen belirlenmiştir. İkinci aşamada ise seçkisiz örnekleme yöntemlerinden basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılarak yeter sayıda rastgele öğretmen nihai örneklem grubuna seçilmiştir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010).

Tablo 1. Katılımcı Bilgileri

Öğretmen (N=348)		n	%			n	%
Cinsiyet	Kadın	210	60,3	Branş	Okulöncesi Öğretmeni	21	6,0
	Erkek	138	39,7		Sınıf Öğretmeni	84	24,1
Yaş	23-25	2	0,6		Branş Öğretmeni	243	69,8
	26-30	7	2,0	Öğrenim Durumu	Ön Lisans	15	4,3
	31-35	47	13,5		Lisans	317	91,1
	36-40	67	19,3		Lisansüstü	16	4,6
	41-45	80	23,0	Okul Türü	Anaokulu	22	6,3
	46-50	81	23,3		İlkokul	90	25,9
	51-55	38	10,9		Ortaokul	144	41,4
	56-60	21	6,0		Lise	92	26,4
	60-62	5	1,4				

Ölçeğin öğretmen grubuna uyarlanma sürecinde 348 öğretmen anketi değerlendirmeye alınmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin 210'u kadın, 138'i erkektir. Okul türlerine göre katılımcıların 22'si anaokulu (19 kadın, 3 erkek), 90'ı ilkokul (60 kadın, 30 erkek), 144'ü ortaokul (88 kadın, 56 erkek) ve 92'si lise (43 kadın, 49 erkek) öğretmenidir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin yaş aralığı 23 ile 62 arasındadır ($\bar{x}=44$, $ss=7,79$). Öğrenim durumlarına göre 15 öğretmen önlisans, 317 öğretmen lisans ve 16 öğretmen yüksek lisans mezunudur. Branşlarına göre ise 21'i okul öncesi, 84'ü sınıf öğretmeni ve 243'ü branş öğretmenidir.

Veri Toplama Aracı

Tennant ve ark. (2007) tarafından geliştirilmiş Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'nin orijinal dili İngilizce'dir. Ölçme aracı 16 yaş üzeri üniversite öğrencileri ile yaşları 16-74 arasında değişen İskoç halkına uygulanarak geliştirilmiştir (Taggart, Stewart-Brown ve Parkinson, 2015). Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'nin orijinal formu 14 madde ve tek boyuttan oluşmakta olup Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı öğrenci örneklemini için 0,89; halktan oluşan örneklem için 0,91 olarak bulunmuştur. Ölçme aracı Likert tipi 5'li derecelendirme ölçeği (hiçbir zaman, nadiren, bazen, sık sık, her zaman) kullanılmış olup minimum 14, maksimum 70 puan alınabilmektedir. Ölçeğin tek faktörlü yapısının model uyumunun ($GFI>0,9$; $AGFI>0,8$; $RMSEA<0,06$) iyi düzeyde olduğu söylenebilir (Tennant ve ark., 2007).

Uyarlama Çalışması

İlk olarak Tennant ve ark. (2007) tarafından geliştirilen Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeğinin öğretmenlere yönelik Türkçe uyarlama izni alınmıştır. Dil geçerliliğinin sağlanması süreci WEMİO-Ölçeği'nin diğer dillere çeviri kılavuzu (Taggart, Stewart-Brown ve Parkinson, 2015) doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin uyarlanması sürecinde ise Hambleton ve Patsula (1998)'nin farklı dil ve kültürlerde ölçek uyarlama kılavuzu ile Kılınç, Büyüköztürk ve Akbaba-Altun (2014)'un ölçek uyarlama çalışması ve Seçer (2015b)'in yurt dışında geliştirilmiş ölçme araçlarının Türkçe'ye uyarlama süreci esas alınmıştır. Uyarlama sürecinde öncelikle Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeğinin Türkçe'de ve Türk kültüründe aynı yapıyı ölçebileceğine karar verilmiştir. İkinci aşamada çeviri çalışmalarını yapacak kişiler belirlenmiştir. Üç kişilik araştırma ekibi tarafından WEMİO-Ölçeği'nin Türkçe'ye çevirisi birbirinden bağımsız olarak yapılmıştır. Araştırma ekibinin tamamı öğretmenlik yapmış eğitim yönetimi alan uzmanlarından oluşmaktadır. Aynı zamanda ekibin iki üyesi mesleki kariyerlerinde İngilizce öğretmenliği yapmış kişilerdir. Daha sonra araştırma ekibi bir araya gelerek maddelerin çevirisine son halini vermişlerdir. Ardından eğitim yönetimi alanında lisansüstü eğitim yapmış iki İngilizce öğretmeni WEMİO-Ölçeği'nin geri çevirisini yapmıştır. Son aşamada

araştırmacılar ile birlikte toplam dört alan uzmanı panel yöntemiyle ölçek maddelerinin Türkçe çevirisi üzerinde nihai karara varmışlardır. Sonraki aşamada ise uzman görüşleri doğrultusunda ölçek maddelerinin dilsel eşdeğerliği sağlanmıştır. Bu süreçte Türkçe ölçek maddelerinin anlamsal, kavramsal ve uygulama açısından orijinal İngilizce formuyla tutarlı olup olmadığı incelenmiştir. Böylece İngilizce ve Türkçe formlar arasında madde eşdeğerliği sağlanmıştır. Son aşamada ise uyarlama çalışması yapılan ölçeğin faktör yapısına ilişkin geçerlik ve güvenirlik analizleri yapılmıştır.

Veri Analizi ve Yapı Geçerliği

Doğrulamalı faktör analizi (DFA) var olan bir modelin test edilmesine olanak sağlamaktadır (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2013; Seçer, 2015b). DFA, açıklayıcı faktör analizinin tersine araştırmacının örtük değişken yapısına dair önceden bilgi sahibi olduğu durumlarda uygun şekilde kullanılabilir. DFA'da kuramsal bilgi veya ampirik araştırmalara ya da her ikisine dayalı olarak gözlenen değişkenlerin örtük değişkenler altında yer alıp almadığı test edilmektedir (Bryne, 2009). Dolayısıyla yurt dışında geliştirilen ve farklı kültürle uyarlama çalışmaları yapılan çalışmalarda var olan bir modelin uyumu test edildiği için ölçme aracının sahip olduğu örtük yapıyı yeniden ortaya çıkarmak yerine var olan yapının farklı kültürlerde ve hedef kitlelerde model uyumunun incelenmesinin daha uygun olduğu belirtilmektedir (Seçer, 2015b). Bu açıdan çalışmada WEMİÖ-Ölçeği'nin dil geçerliği işlemleri yapıldıktan sonra yeterli örneklem büyüklüğüne ulaşılarak DFA ile model uyumu test edilmiş ve ölçme aracının yapı geçerliliği değerlendirilmiştir (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010).

DFA, kuramsal olarak daha önceden tanımlanmış modelin veri ile uyumunun değerlendirilmesine yönelik uyum indeksleri üreterek önemli düzeyde kolaylık sağlamaktadır. Ancak modelin değerlendirilmesinde hangi uyum indekslerinin kullanılması gerektiğine dair tam bir uzlaşma görülmektedir. Bu nedenle değerlendirme aşamasında çoklu uyum indekslerinin kullanılması önerilmektedir (Şekercioğlu ve Güzeller, 2012). Bu çalışmada ise Ki-kare ve serbestlik derecesi oranı (X^2/sd), İyi Uyum İndeksi (GFI), Düzeltilmiş İyi Uyum İndeksi (AGFI), Hataların Ortalama Karekökü (RMSEA), Standardize Edilmiş Hataların Ortalama Karelerinin Karekökü (SRMS), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI), Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI), Normlaştırılmamış Uyum İndeksi (NNFI), Artan Uyum İndeksi (IFI) ve Göreli Uyum İndeksi (RFI) kullanılmıştır.

WEMİÖ-Ölçeği'nin uyarlanma sürecinde doğrulamalı faktör analizi kullanıldığı için verilerin, temel varsayım olarak çoklu normal dağılım göstermesi gerekmektedir (Çokluk ve ark., 2010). Eğitim ve davranış bilimlerinde normallik varsayımının karşılanması güçtür. Ancak merkezi limit teoremine göre örneklem sayısı arttıkça örneklem dağılımı normale daha yakın bir durum sergilemektedir (Büyüköztürk, 2001; Field, 2009; Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu durumla ilgili olarak Büyüköztürk (2001) alt grupların her birinin 15 ve daha yukarı sayıda olması durumunda normallik varsayımının ihmal edilmesinin sonuçlar üzerinde önemli bir etki oluşturmayacağını belirtmektedir. Field (2009) ise örneklem sayısının 30 ve üzerinde olduğu durumlarda örneklem normal dağılım sergileme eğiliminde olacağını ifade etmektedir. Ayrıca örneklem büyüklüğünün genel bir kural olarak ölçekteki madde sayısının en az 5 katı olması gerektiği ya da ölçekteki madde sayısının 10 katı olmasının daha kabul edilebilir bir oran olduğunu vurgulanmaktadır (Büyüköztürk, 1992; Çokluk ve ark., 2010; Hair, Anderson, Tahtam ve Black, 1998). Bu doğrultuda ölçme aracının model uyumunu incelemek için toplam 348 öğretmenden toplanan veriler ile DFA yapılmıştır. Ayrıca verilerin normal dağılım sergilemesi durumuyla ilgili olarak çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakılmış ve bu katsayılarının ± 1.0 aralığında olduğu tespit edilmiştir (George ve Mallery, 2016). Grafik metodu ile histogramlar, dal ve yaprak grafiği ve normal dağılım grafiği ve normallikten uzaklık grafiği incelenmiş ve verilerin uygun olduğu görülmüştür (Akgül ve Çevik, 2003; Büyüköztürk, 2003; Can, 2017).

BULGULAR

Ölçeğin Faktör Yapısı

Ölçeğin yapı geçerliği ve faktör yapısı doğrulayıcı faktör analiziyle incelenmiştir. Ölçekte yer alan tüm maddeler örtük değişkeni açıklamada yüksek t değeri vermiştir.

Şekil 1. WEMİÖÖ-Ölçeği'nin t-Değerleri

Uyum indekslerine anlamlı düzeyde ($p < 0,05$) katkı sağladığı için 1 ile 3, 5 ile 12, 6 ile 7 ve 8 ile 13'üncü maddeler arasında dört modifikasyon yapılmıştır. DFA'dan elde edilen bulgular incelendiğinde en düşük t değerinin 6,75; en yüksek t değerinin ise 17,55 olduğu görülmüştür. Parametre

tahminlerinden t değerleri 1,96'yı aşarsa 0,05 düzeyinde; 2,576'yı aşarsa 0,01 düzeyinde manidar olduğu belirtilmektedir (Hair ve ark., 1998). Bu doğrultuda t değerlerinin tamamının 0,01 düzeyinde manidar olduğu söylenebilir.

Şekil 2. WEMİÖ-Ölçeği Maddelerinin Örtük Değişkenleri Açıklama Oranları ve Hata Varyansları

En düşük yük değeri 0,37; en yüksek yük değeri ise 0,80'dir. Gözlenen değişkenlerin hata varyansları incelendiğinde en düşük hata varyansı 0,35; en yüksek hata varyansı ise 0,86 (madde 1)'dir. Bu doğrultuda madde 1'in hata varyansının yüksek olduğu söylenebilir. Ancak, modelde söz konusu

madde için manidar t değerinin (6,75) elde edilmesi nedeniyle bu göstergenin model içerisinde kalması yönünde karar verilmiştir (Çokluk ve ark., 2010; Hair ve ark., 1998).

DFA sonucunda elde edilen uyum indeksleri toplu olarak Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. WEMİÖ-Ölçeği’nin Uyum İndeksleri

Uyum indeksi	Kabul Edilebilir Sınır/Ölçüt	Çalışmaya Ait Uyum Değerleri
X^2/sd	≤ 2 =mükemmel uyum	$X^2/sd = 4,01$
	$\leq 2,5$ = mükemmel uyum (küçük örneklem)	
	≤ 3 = mükemmel uyum (büyük örneklem)	
	≤ 5 = orta düzeyde uyum	
GFI/AGFI	$\geq 0,85$ iyi uyum	GFI = 0,89
	$\geq 0,90$ mükemmel uyum	AGFI = 0,85
RMSEA	$\leq 0,05$ mükemmel uyum	RMSEA = 0,09
	$\leq 0,08$ iyi uyum	
	$\leq 0,10$ zayıf uyum	
RMR/SRMR	$\leq 0,05$ mükemmel uyum	RMR = 0,045
	$\leq 0,08$ iyi uyum	SRMR = 0,063
	$\leq 0,10$ vasat uyum	
CFI	$\geq 0,90$ iyi uyum	CFI = 0,94
	$\geq 0,95$ mükemmel uyum	
NFI/NNFI	$\geq 0,90$ iyi uyum	NFI=0,92
	$\geq 0,95$ mükemmel uyum	NNFI=0,93
IFI	$\geq 0,90$ iyi uyum	IFI = 0,94
	$\geq 0,95$ mükemmel uyum	
RFI	$\geq 0,90$ iyi uyum	RFI = 0,91
	$\geq 0,95$ mükemmel uyum	

Kaynak: Çokluk ve ark., 2010; Hair ve ark., 1998; Özdamar, 2016; Seçer, 2015a; Toprak ve Aydın, 2015.

DFA sonucu elde edilen uyum indeksleri incelendiğinde X^2/sd oranının ise 4,01 olduğu görülmektedir. X^2/sd değerinin ≤ 3 olması mükemmel uyuma, ≤ 5 olması ise orta düzeyde uyuma işaret etmektedir (Çokluk ve ark., 2010). Dolayısıyla ölçme aracının uyumun orta düzeyde olduğu söylenebilir. Yol şemasındaki RMSEA değeri incelendiğinde ise 0,09 düzeyinde bir uyum iyiliği indeksi elde edildiği görülmüştür. RMSEA’nın 0,05’ten küçük olması mükemmel, 0,08’den küçük olması iyi uyuma, 0,10’dan küçük olması ise zayıf olmakla birlikte kabul edilebilir uyuma işaret etmektedir (Çokluk ve ark., 2010; Özdamar, 2016). Uyum indeksleri toplu olarak değerlendirildiğinde X^2/sd değerinin orta; RMSEA’nın kabul edilebilir; GFI, AGFI, IFI, RFI, CFI, NFI, NNFI ve standardize edilmiş RMR değerinin değerlerinin iyi; RMR değerinin ise mükemmel düzeyde bir uyuma sahip olduğu görülmektedir (Çokluk ve ark., 2010; Hair ve ark., 1998; Özdamar, 2016; Seçer, 2015a; Toprak ve Aydın, 2015).

Güvenirlilik ve Madde Analizi

Ölçme aracının güvenirliği için Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı ve madde toplam korelasyonları incelenmiştir. Ölçek maddelerin kişileri ayırt etme düzeyini incelemek amacıyla üst %27 ile alt %27 gruplarının puanları arasındaki farkın anlamlılığı için ilişkisiz t-testi yapılmıştır.

Güvenirlilik çalışmalarında WEMİÖ-Ölçeği’nin madde toplam test korelasyonu (Cronbach’s Alpha) ölçme aracının bütününde 0,87 bulunmuştur. WEMİÖ-Ölçeği’nin test tekrar test güvenirliğini belirlemek amacıyla 144 kişilik bir grup üzerinde 18 gün arayla iki uygulama yapılmış ve aralarındaki kararlılık katsayısı 0,79 olarak bulunmuştur. Bu sonuç, ölçme aracının kararlılık anlamında güvenilir olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilir (Özdamar, 2016).

Tablo 3. WEMİÖ-Ölçeği'nin Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları ve Üst %27 ile Alt %27 Grup Puanları Arasındaki İlişkisiz t-Testi Sonuçları

Faktör Adı	Madde No	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonu	t (üst%27- alt %27)*
WEMİÖ-Ölçeği	M1	,406	10,159
	M2	,448	8,914
	M3	,588	17,281
	M4	,540	12,646
	M5	,630	18,019
	M6	,476	9,970
	M7	,468	10,357
	M8	,666	14,724
	M9	,545	14,038
	M10	,556	13,724
	M11	,472	9,415
	M12	,552	12,080
	M13	,486	10,912
	M14	,696	18,361

* p<.000

WEMİÖ-Ölçeği maddelerin düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları 0,406 ile 0,696 arasında değişmektedir. Dolayısıyla ölçekte yer alan tüm maddelerin iyi maddeler olduğu söylenebilir (Can, 2017). Ölçeğin bütün maddeleri alt %27'lik ve üst %27'lik gruba göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bu durum ölçme aracındaki tüm maddelerin ayırt edici olduğunu göstermekle birlikte iç tutarlılığının da bir göstergesi olarak değerlendirilebilir (Can, 2017).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada Tennant ve ark. (2007) tarafından geliştirilen Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'nin Türk öğretmenlerden oluşan bir grup üzerinde geçerlik ve güvenirliği incelenmiştir. Çalışmanın amacı var olan bir faktör yapısının farklı bir kültüre ve dile uyarlanması olduğu için ölçeğin yapı geçerliğini incelemek üzere DFA yapılmıştır (Seçer, 2015b). DFA sonucunda elde edilen uyum değerleri istendik düzeyde olduğu için açıklayıcı faktör analizi yapılmamıştır (Kaner, Büyüköztürk ve İşeri, 2013; Seçer, 2015b).

Çalışmada X^2/sd oranı 4,01; RMSEA=0,09; GFI = 0,89; AGFI = 0,85; RMR = 0,045; SRMR = 0,063 olarak bulunmuş; CFI, NFI, NNFI, IFI ve RFI değerlerinin ise 0,90'ın üzerinde olduğu görülmüştür. WEMİÖ-Ölçeği'ne ilişkin DFA sonuçları incelendiğinde ölçme aracının 14 maddeden oluşan tek boyutlu yapısının Türkiye'de öğretmenlerin mental iyi oluş düzeylerini belirlemede bir model olarak doğrulandığı söylenebilir (Çokluk ve ark., 2010; Hair ve ark., 1998; Özdamar, 2016; Seçer, 2015a; Toprak ve Aydın, 2015). Araştırma sonuçları ölçeğin orijinal formunun (Tennant ve ark., 2007) faktör yapısıyla Türk öğretmenlerden oluşan grup üzerinde uygulanan Türkçe'ye uyarlanmış formunun faktör yapısının örtüştüğünü göstermektedir. Güvenirlik çalışmalarında WEMİÖ-Ölçeği'nin Cronbach's Alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı ölçme aracının bütününde 0,87 bulunmuştur. Test tekrar test güvenirliği kararlılık katsayısı ise 0,79'dur. Bu sonuçlar, ölçme aracının güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tennant ve ark. (2007) Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'nin orijinal formunda Cronbach's Alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısını öğrenci örneklemini için 0,82, genel nüfus örneklemini için 0,91; uyum iyiliği indekslerinden $X^2/sd=3,71$; GFI= 0,91; AGFI= 0,87; RMSEA= 0.0502 olarak bulunmuştur. Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'nin İspanya Versiyonunda (Castellví ve ark., 2014) ise Cronbach's Alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı 0.93; uyum iyiliği indekslerinden CFI = 0.974;

TLI = 0.970; RMSEA = 0.059 ve $X^2/sd = 7,59$ olarak bulunmuştur. Clarke ve ark. (2011) tarafından Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği İngiltere ve İskoçya'da yaşları 13 ile 16 arasında değişen öğrencilere uygulanarak model geçerliği test edilmiştir. Bu çalışmada ise Cronbach's Alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı 0.87; uyum iyiliği indekslerinden $X^2/sd = 1,01$; GFI=1; AGFI= 0,99; RMSEA=0,0032 olarak bulunmuştur. Tennant ve arkadaşları (2007) tarafından geliştirilen Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği Keldal (2015) tarafından da Türkçe'ye uyarlanmıştır. Keldal (2015)'in çalışmasında veriler yaşları 16 ile 70 arasında değişmekte olan bireylerden toplanmıştır. Bu çalışmayı, Keldal (2015)'in çalışmasından farklı kılan yönü Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'nin Türkiye'de eğitim kurumu çalışanları olarak öğretmenler üzerinde gerçekleştirilmiş olması ve öğretmenlerin mental iyi oluş düzeylerini belirlemeye yönelik bir model olarak doğrulanmasıdır. Keldal (2015) çalışmasında Cronbach's Alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısı 0.92; uyum iyiliği indekslerinden $X^2/sd=3,71$; NFI=0,94; RFI=0,93; IFI=0,96; NNFI=0,95 ve RMR=0,054 olarak bulunmuştur.

Bütünde değerlendirildiğinde bu çalışma, Tennant ve ark. (2007), Keldal (2015), Castellví ve ark. (2014), Clarke ve ark. (2011)'nin araştırma sonuçlarıyla da örtüşmekte olup Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'nin tek boyutlu 14 maddelik yapısını korumuştur.

Sonuç olarak Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'nin 14 maddeden oluşan tek boyutlu yapısının Türkiye'de öğretmenlerin mental iyi oluş düzeylerini belirlemede kullanılabilecek güvenilir ve geçerli bir araç olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Akgül, A., & Çevik, O. (2003). *İstatistiksel analiz teknikleri: SPSS'te işletme uygulamaları*. Ankara: Emek Ofset.
- Byrne, B. M. (2009). *Structural equation modeling with AMOS: Basic concepts, applications, and programming*. New York: Routledge.
- Bubb, S., & Earley, P. (2004). *Managing teacher workload: Work-life balance and well-being*. London: Paul Chapman Publishing.
- Büyüköztürk, Ş. (1992). Faktör analizi: Temel kavramlar ve ölçek geliştirmede kullanımı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 32: 470-483.
- Büyüköztürk, Ş. (2001). *Deneyisel desenler: Öntest-sontest kontrol grubu desen ve veri analizi*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, A. (2017). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Castellví, P., Forero, C. G., Codony, M., Vilagut, G., Brugulat, P., Medina, A., Gabilondo, A., Mompart, A., Colom, J., Tresserras, R., Ferrer, M., Stewart-Brown, S., & Alonso, J. (2014). The Spanish version of the Warwick-Edinburgh Mental Well-Being Scale (WEMWBS) is valid for use in the general population. *Quality of Life Research*, 23(3), 857-868.
- Clarke, A., Friede, T., Putz, R., Ashdown, J., Martin, S., Blake, A., Adi, Y., Parkinson, J., Flynn, P., Platt, S., & Stewart-Brown, S. (2011). Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale

- (WEMWBS): Validated for teenage school students in England and Scotland. A mixed methods assessment. *BMC Public Health*, 11(1), 487.
- Cihangir Çankaya, Z. (2009). Öğretmen adaylarında temel psikolojik ihtiyaçların doyumu ve iyi olma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(3), 691-711.
- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2010). *sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve Lisrel uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Danna, K., & Griffin, R. W. (1999). Health and well-being in the workplace: A review and synthesis of the literature. *Journal of Management*, 25(3), 357-384.
- Dilmaç, B., & Bozgeyikli, H. (2009). Öğretmen adaylarının öznel iyi olma ve karar verme stillerinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 171-187.
- Doll, H. A., Petersen, S. E., & Stewart- Brown, S. L. (2000). Obesity and physical and emotional well-being: associations between body mass index, chronic illness, and the physical and mental components of the SF- 36 questionnaire. *Obesity*, 8(2), 160-170.
- Eldeleklioğlu, J., Yılmaz, A., & Gültekin, F. (2010). Investigation of teacher trainees' psychological well-being in terms of time management. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 2(2), 342-348.
- Field, A. (2009). *Discovering statistics using SPSS* (Third Edition). London: Sage.
- George, D., & Mallery, P. (2016). *IBM SPSS statistics 23 step by step: A simple guide and reference*. New York: Routledge.
- Grenville-Cleave, B., & Boniwell, I. (2012). Surviving or thriving? Do teachers have lower perceived control and well-being than other professions? *Management in Education*, 26(1), 3-5.
- Gündoğdu, R., & Yavuzer, Y. (2012). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öznel iyi oluş ve psikolojik ihtiyaçlarının demografik değişkenlere göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 115-131.
- Hair, J.F., Anderson, R.E., Tahtam, R.L., & Black, W.C. (1998). *Multivariate data analysis* (Fifth Edition). New Jersey: Pearson Education.
- Hair, J. F., & Black, W. C., Babin, B.J., & Anderson, R. E. (2013). *Multivariate data analysis (7th Edition)*. USA: Pearson.
- Hambleton, R. K., & Patsula, L. (1998). Adapting tests for use in multiple languages and cultures. *Social indicators research*, 45(1-3), 153-171.
- Harrington, R. (2012). *Stress, health and well-being: Thriving in the 21st century*. USA: Cengage Learning.
- Holmes, E. 2005. *Teacher Well-being. Looking after yourself and your career in the classroom*. London: Routledge Falmer.
- Ilgan, A., Ozu-Cengiz, O., Ata, A., & Akram, M. (2015). The relationship between teachers' psychological well-being and their quality of school work life. *The Journal of Happiness & Well-Being*, 3(2), 159-181.
- Kaner, S., Büyüköztürk, Ş., & İşeri, E. (2013). Connors öğretmen dereceleme ölçeği-yenilenmiş -kısa: Türkiye uyarlama çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 38(167), 81-97.
- Kansu, G. (2018). *Teacher wellbeing as the predictor of teacherstudent interpersonal relationships in EFL classrooms* (Doctoral dissertation, Bilkent University).

- Keldal, G. (2015). Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği'nin Türkçe Formu: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Happiness & Well-Being*, 3(1), 103-115.
- Kılınç, A. Ç., Büyüköztürk, Ş., & Akbaba-Altun, S. (2014). Okullarda liderlik kapasitesi ölçeğinin (OLKÖ) Türkçeye uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 20(1), 23-46. doi: 10.14527/kuey.2014.002
- Loscocco, K. A., & Spitze, G. (1990). Working conditions, social support, and the well-being of female and male factory workers. *Journal of health and social behavior*, 313-327.
- OECD. (2011). *How's life? Measuring well-being*, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264121164-en>
- Osmanoğlu, D. E., & Kaya, H. İ. (2013). Öğretmen adaylarının yükseköğretime dair memnuniyet durumları ile öznel iyi oluş durumlarının değerlendirilmesi: Kafkas Üniversitesi örneği. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(12), 45-70.
- Özdamar, K. (2016). *Eğitim, sağlık ve davranış bilimlerinde ölçek ve test geliştirme yapısal eşitlik modellemesi*. Eskişehir: Nisan Kitabevi.
- Özen, Y., & Gülaçtı, F. (2012). Öğretmen adaylarının sosyal beceri ve psikolojik iyi oluş düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 1(1), 83-101.
- Öztürk, A. (2015). Öğretmenlerin sahip oldukları yaşam amaçları ve sosyal desteğin öznel iyi oluş üzerindeki yordayıcı rolü. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2015(5), 338-347.
- Pillay, H., Goddard, R., & Wilss, L. (2005). Well-Being, burnout and competence: Implications for teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, 30(2), 22-33.
- Roffey, S. (2012). Pupil wellbeing—teacher wellbeing: Two sides of the same coin? *Educational and Child Psychology*, 29(4), 8-17.
- Seçer, İ. (2015a). *SPSS ve LISREL ile pratik veri analizi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Seçer, İ. (2015b). *Psikolojik test geliştirme ve uyarlama süreci*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sinnott, J. D. (Ed.). (2013). *Positive psychology advances in understanding adult motivation*. new york: springer.
- Şekercioğlu, G., & Güzeller, C. O. (2012). Ergenler için benlik algısı profili'nin faktör yapısının yeniden değerlendirilmesi. *Bilgi Dergisi*, 60, 215-236.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson.
- Taggart, F., Stewart-Brown, S. & Parkinson, J. (2015). *Warwick-Edinburgh Mental Well-being Scale User Guide* (Version 2). Edinburgh: NHS Health Scotland.
- Tatlılıoğlu, K. (2012). Üniversite öğrencilerinin kardeş sayıları ile psikolojik iyi oluşları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 7(4), 2857-2872.
- Telef, B. B., Uzman, E., & Ergün, E. (2013). Öğretmen adaylarında psikolojik iyi oluş ve değerler arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 8(12), 1297-1307.
- Tennant, R., Hiller, L., Fishwick, R., Platt, S., Joseph, S., Weich, S., Parkinson, J., Secker, J. & Stewart-Brown, S. (2007). The Warwick-Edinburgh mental well-being scale (WEMWBS): Development and UK validation. *Health and Quality of Life Outcomes*, 5(63).
- Toprak, M., & Aydın, T. (2015). A study of adaptation of commitment to change scale into Turkish. *Electronic International Journal of Education, Arts, and Science*, 1(1), 35-54.

- Van Petegem, K., Creemers, B. P., Rossel, Y., & Aelterman, A. (2005). Relationships between teacher characteristics, interpersonal teacher behaviour and teacher wellbeing. *The Journal of Classroom Interaction*, 40(2), 34-43.
- Windle, G., Hughes, D., Linck, P., Russell, I., Morgan, R., Woods, B., Burholt, V., Edwards, R. T., Reeves, C. & Yeo, S.T. (2008). Public health interventions to promote mental well-being in people aged 65 and over: Systematic review of effectiveness and cost-effectiveness. *Bangor: Institute of Medical and Social Care Research, University of Wales Bangor*.
- Windle, G., Hughes, D., Linck, P., Russell, I., & Woods, B. (2010). Is exercise effective in promoting mental well-being in older age? A systematic review. *Aging & mental health*, 14(6), 652-669.
- Yalız-Solmaz, D. (2014). Öğretmen adaylarının öznel iyi oluş düzeyleri: Anadolu üniversitesi beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(35), 651-657.
- Yeşiltepe, S. S., & Çelik, M. (2014). Öğretmenlerin evlilik uyumlarının psikolojik iyi olma ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *İlköğretim Online*, 13(3), 992-1013.
- Yiğit, R. (2013). Öğretmen adaylarının öznel iyi oluşu ile sosyal problem çözme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 12(2), 550-560.

EK.1 Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluşluk Ölçeği

Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluşluk Ölçeği^{1,2}

Lütfen aşağıdaki ifadeleri son zamanlarda (son 2 hafta içerisinde) hissettiğiniz duygu ve düşüncelerinizi dikkate alarak cevaplayınız.	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her zaman
1. Gelecek hakkında iyimser duygular taşıyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Kendimi yararlı buluyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Kendimi rahat hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
4. İnsanlara ilgi gösterdiğimi hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Kendimi enerjik hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Sorunlarla kolayca başa çıkabiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Açık ve ayrıntılı şekilde düşünebiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Kendimi iyi hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Kendimi insanlara yakın hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Kendimi güvende hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Farklı fıkirlere uyum sağlayabiliyorum.	☐	☐	☐	☐	☐

¹ Warwick Edinburgh Mental Well-Being Scale (WEMWBS), © NHS Health Scotland, University of Warwick and University of Edinburgh, 2006, all rights reserved.

² Türkçe'ye Şahin, A., Gök, R. & Sabancı, A. tarafından çevrilmiştir.

12.	Sevildiğimi hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
13.	Yeni şeylere ilgi duyuyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
14.	Kendimi neşeli hissediyorum.	☐	☐	☐	☐	☐